

10/11/01

**केंद्र पुरस्कृत योजना 'कापूस तंत्रज्ञान अभियान'
प्रशासकीय मान्यता सन २००१-२००२**

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,

शासन निर्णय क्र. कापूस १६०१/सीआर-५०/४ अं,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक - ११ मे, २००१.

वाचा:-

- १) शासन निर्णय कृषि व पशु विभाग क्र. कापूस १६२०/सीआर-६७/४ अं, दिनांक ५ ऑगस्ट, २०००.
- २) केंद्र सरकार कृषि व सहकार विभागचे क्र. १८-१/२००१/सीजेडी, दिनांक ३०/३/२००१ चे पत्र
- ३) शासन निर्णय, कृषि व पशु विभाग, क्र. अंदाज-१००१/प्र.क्र.८१/ २५-अं, दिनांक १० मे, २००१

प्रस्तावना:-

कापूस पिकाचे उत्पादन व उत्पादकता वाढविण्याच्या दृष्टीने केंद्र पुरस्कृत सधन कापूस विकास कार्यक्रम सन १९८२-८३ पासून राबविण्यात येत आहे. कापूस पिकाचे उत्पादन व उत्पादकता वाढीबरोबरच संशोधनात्मक कार्य तंत्रज्ञान प्रसार व विक्री प्रक्रिया या बाबीवर विशेष भर देऊन केंद्र पुरस्कृत सधन कापूस विकास कार्यक्रमांतर्गत सन २००१-२००२ मध्ये केंद्र शासनाने त्यांच्या दिनांक ३०/३/२००१ च्या पत्रान्वये 'कापूस तंत्रज्ञान अभियान' (Technology mission on cotton) तंत्रज्ञान अभियान हा कार्यक्रम राबविण्यास मान्यता दिलेली आहे.

सदरची योजना राबविण्यासाठी राज्यस्तरीय सल्लागार/अंमलबजावणी समितीच्या झालेल्या दिनांक ८.५.२००१ च्या बैठकीमध्ये विचार विनिमय होऊन ही योजना सन २००१-२००२ मध्ये पुढे चालू ठेवण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

वरील प्रस्तावनेमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे केंद्र शासनाने त्यांच्या संदर्भाधिन दिनांक ३०/४/२००१ च्या पत्रान्वये मान्यता दिल्यानुसार 'केंद्र पुरस्कृत कापूस तंत्रज्ञान अभियान सन २००१-२००२ मध्ये राज्यात' राबविण्यास शासन मान्यता देत आहे.

२. केंद्र शासनाने त्यांच्या दिनांक ३०/३/२००१ च्या पत्रान्वये सदरच्या योजनासाठी रुपये १०५६.५० लाख (रुपये दहा कोटी छप्पर लाख पन्नास हजार फक्त) रुपयाच्या कार्यक्रमास मान्यता दिली आहे. यामध्ये केंद्र हिस्सा रुपये ८२९.८८ लाख (रुपये आठ कोटी एकोणतीस लाख अष्टाऐंशी हजार फक्त) व राज्य हिस्सा रुपये २२६.६३ लाख (रुपये दोन कोटी सव्वीस लाख त्रेसष्ट हजार फक्त) असा आहे. दिनांक १.४.२००१ रोजी अखर्चित असलेला रु. २२३.९३ लाख निधी सन २००१-२००२ मध्ये खर्च करण्यास केंद्र शासनाने मान्यता दिली असल्याने हा अखर्चित निधी लक्षात घेवून सन २००१-२००२ मध्ये रु. १३५५.१० लाख अंदाजीत खर्चाचा कार्यक्रम राबविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. यामध्ये केंद्र शासनाच्या हिस्स्यापोटी १०५३.८१ लाख (अक्षरी रुपये दहा कोटी त्रेपन्न लाख एक्याऐंशी हजार फक्त) व राज्य शासनाच्या हिस्स्या पोटी रु. ३०१.२९ लाख (रुपये तीन कोटी एक लाख एकोणतीस हजार फक्त) खर्च करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. वित्त विभागाने त्यांच्या अर्थोपाय क्रमांक ३९७/अर्थोपाय, दिनांक ११.५.२००१ अन्वये रु. १०६.५२ लाख मुक्त करण्यास सहमती दिली असल्यामुळे या मर्यादेतच खर्च करण्यात यावा. यात केंद्र व राज्य हिस्स्याचे प्रमाण ७५:२५ राहिल. उर्वरित तरतूद स्वतंत्रपणे वितरीत करण्यात येईल.

20020122122907000-0400

३. हा कार्यक्रम केंद्र शासनाने त्यांच्या दिनांक ३०.३.२००१ च्या पत्रात नमूद केलेल्या अटी व शर्ती नुसार राबविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

४. या कार्यक्रमांमध्ये केंद्र व राज्य शासन यांचे अनुदान खर्चाचे प्रमाण अनुक्रमे ७५ % व २५ % असे राहिल. या कार्यक्रमांतर्गत राबवावयाच्या बाबींचे बाबनिहाय अनुदान दर भौतिक लक्ष्य व आर्थिक तरतुद प्रपत्र १ मध्ये देण्यात आलेली आहे. कार्यक्रमांतर्गत राबविण्यात येणा-या व कार्यक्रमांतर्गत केंद्र शासनाने दिलेले लक्ष्य साध्य करण्यासाठी प्रयत्न करावा.

५. या कार्यक्रमांतर्गत मंजूर करण्यात आलेला निधी कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडे ठेवण्यात येत असून त्यांचेकडे ठेवण्यात आलेल्या अनुदानाचे आहरण व सर्वितरण अधिकारी आयुक्त (कृषि) हे राहतील.

६. ही योजना राज्यातील ज्या जिल्ह्यात राबविण्यात येणार आहे त्यापैकी पुढील जिल्ह्यामध्ये प्रात्यक्षिके आणि प्रशिक्षण या बाबी आयोजित करण्यात याव्यात.

१. धुळे २. जळगाव ३. बुलढाणा ४. परभणी ५. जालना ६. औरंगाबाद ७. नांदेड, ८. अकोला ९. अमरावती १०.

यवतमाळ ११. वर्धा १२. नागपूर

७. या कार्यक्रमांमध्ये समाविष्ट असलेल्या बाबींचा लाभ अल्प व अत्यल्प गटातील भूधारकांसाठी देण्यात यावा. एकूण कार्यक्रमाची एकूण २० टक्के रक्कम अनुसूचित जाती व १० टक्के रक्कम अनुसूचित जमातींमधील कापूस उत्पादक शेतक-यांसाठी खर्च करण्यात यावी आशा केंद्र शासनाच्या सूचना आहेत. त्यांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावी.

८. या कार्यक्रमांमध्ये समाविष्ट असलेल्या प्रात्यक्षिके आणि इतर बाबींच्या अंमलबजावणीसाठी कृषि आयुक्तालयाने मार्गदर्शक सूचना निर्गमित कराव्यात. कृषि आयुक्तालयाने या कार्यक्रमांमध्ये समाविष्ट असलेल्या बाबींचा बाबनिहाय आणि जिल्हानिहाय कार्यक्रम तयार करून अंमलबजावणीसाठी जिल्ह्यांच्या क्षेत्रीय कार्यालयांना पाठवावा.

९. केंद्र शासनाच्या सूचनांनुसार या कार्यक्रमाचे भौतिक व आर्थिक लक्ष्य व साध्य दर्शविणारा मासिक प्रगती अहवाल संचालक कापूस विकास संचालनालय, मुंबई केंद्र शासन तसेच राज्य शासनास प्रत्येक महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत नियमितपणे विहीत प्रपत्रात पाठविण्यात यावा.

१०. या कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी आयुक्त कृषि, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी आणि जिल्हा परिषदांकडील मुख्य लेखा वित्त अधिकारी यांना आहरण व सर्वितरण अधिकारी म्हणून घाेषित करण्यात येत आहे. संबंधित जिल्ह्यामध्ये कृषि विकास अधिकारी (जिल्हा परिषद) यांचे गरजेनुसार ग्रामविकास खात्याच्या विहित पध्दतीचा अवलंब करून मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी (सीएएफओ) जिल्हा फंडातून पैसे काढू शकतील आणि त्यांचे जिल्ह्याचे अधिनस्त असलेल्या पंचायत समितीस अनुदान वितरीत करू शकतील.

११. या कार्यक्रमांमध्ये समाविष्ट असलेल्या बाबींच्या बियाण्याच्या अगर इतर निविदांच्या किंमती निश्चित करण्याचे अधिकार आयुक्त कृषि यांना प्रदान करण्यात येत आहेत. त्यांप्रमाणे कृषि विद्यापीठे, तालुका बीज गुण केंद्र महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला तसेच महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ किंवा इतर पुरवठादार संस्था यांचे देयके अद करण्याचे अधिकार आयुक्त कृषि यांना प्रदान करण्यात येत आहेत.

१२. या कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी आयुक्त कृषि यांनी जिल्हास्तरावर तयार करण्यात आलेल्या कार्यक्रमावर आधारित तपशिलवार कृषि कार्यक्रम आखावा आणि कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करणाऱ्या विभागीय आणि जिल्हास्तरावरील अधिका-यांना निधीचे वाटप आणि आधारभूत सेवा (सपोर्ट सर्व्हिस) तात्काळ पुरविण्यात येत आहेत याची खात्री करणे.

१३. या कार्यक्रमासाठी अर्थसंकल्पीय तरतुदीच्या मर्यादेतच खर्च करण्यास परवानगी देण्यात येत असून त्याप्रमाणे खर्च होईल याची दस्तता कृषि आयुक्तांनी घेण्याची आहे. सर्वसाधारण घटका मागील शेतक-यांसाठी या योजनेंतर्गत इंधण राज्य शासनाचा खर्च हा खालील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा आणि सन २००१-२००२ च्या अंती मंजूर अनुदानातून मागवावा.

मागणी क्रमांक डी-३

२४०१ पीक संवर्धन १०८ बाणिज्यिक पिके

१०८ (एक), कापूस विकास १०८ (एक)(बी) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना

१०८ (एक) (बी)(एक) सधन कापूस विकास कार्यक्रम (२४०१ ०६७३)

सर्वसाधारण घटकामधील केंद्र शासनाचा हिश्याचा खर्च हा खालील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा आणि सन २०००-२००१ च्या अंतीम मंजूर अनुदानातून भागवावा.

मागणी क्रमांक डी-३

२४०१ पीक संवर्धन १०८ वाणिज्यिक पिके

१०८ (एक), कापूस विकास १०८ (एक)(बी) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना

१०८ (एक)(बी)(तोन) सधन कापूस विकास कार्यक्रम (२४०१ २५४२)

या कार्यक्रमांमधील राज्य शासनाचा हिश्याच्या विशेष घटकामधील शेतकऱ्यांसाठी करावयाचा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा आणि सन २००१-२००२ च्या अंतीम मंजूर अनुदानातून भागवावा.

मागणी क्रमांक डी-३

२४०१ पीक संवर्धन १०८ वाणिज्यिक पिके

१०८ (एक), कापूस विकास १०८ (एक)(बी) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना

राज्य योजनांतर्गत योजना, विशेष घटक योजना

१०८ (एक)(बी)(दोन) सधन कापूस विकास कार्यक्रम (२४०१ २७८३)

विशेष घटक योजनेखालील शेतकऱ्यांकरिता केंद्र शासनाच्या हिश्याचा खर्च हा खालील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा आणि सन २००१-२००२ च्या अंतीम मंजूर अनुदानातून भागवावा.

मागणी क्रमांक डी-३

२४०१ पीक संवर्धन

१०८ वाणिज्यिक पिके १०८ (एक), कापूस विकास

१०८ (एक)(बी) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना केंद्र पुरस्कृत योजना, विशेष घटक योजना

१०८ (एक)(बी)(एक) सधन कापूस विकास कार्यक्रम (२४०१ २७९२)

आदिवासी क्षेत्रांतर्गत आदिवासी शेतकऱ्यांकरिता राज्याच्या हिश्याचा आणि केंद्र शासनाचा हिश्याचा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा आणि सन २००१-२००२ च्या अंतीम मंजूर अनुदानातून भागवावा.

मागणी क्रमांक टी-५

२४०१ पीक संवर्धन पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना

आदिवासी भाग उपयोजना १०८ वाणिज्यिक पिके

(एक), कापूस विकास (एक)(ए) राज्य योजनांतर्गत योजना (२४०१ २१६६)

(बी) केंद्र पुरस्कृत योजना (२४०१ २१७५)

आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी शेतकऱ्यांकरिता राज्य शासनाच्या आणि केंद्र शासनाच्या हिश्याचा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा आणि सन २००१-२००२ च्या अंतीम मंजूर अनुदानातून भागवावा.

मागणी क्रमांक टी-५

२४०१ पीक संवर्धन पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना

जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना १०८ वाणिज्यिक पिके

(एक), कापूस विकास (एक)(ए) राज्य योजनांतर्गत योजना (२४०१ १८९४)

(बी) केंद्र पुरस्कृत (२४०१ १९०२)

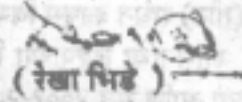
१४. कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी केंद्र शासनाने या कार्यक्रमासाठी प्रत्यक्ष मुक्त केलेला निधी आणि त्याप्रमाणात राज्य शासनाचा हिस्सा यांच्या मर्यादेत खर्च करावा.

१५. शासन निर्णय क्रमांक रासस १२९४/सीआर ८०/४अ, दिनांक २९ फेब्रुवारी, १९९५ व ४ मार्च १९९६ अन्वये केंद्र पुरस्कृत योजनांसाठी राज्यपातळीवर सल्लागार/अंमलबजावणी समितीची स्थापना केली आहे. या समितीमध्ये आदिवासी विकास विभाग/नियोजन विभाग व वित्त विभागाच्या प्रतिधीचा समावेश असून या समितीला केंद्र पुरस्कृत योजनांना प्रशासकीय मान्यता व आर्थिक मंजूरी देण्याचे अधिकार ही प्रदान केलेले आहेत. हा शासन निर्णय वर नमूद केलेल्या राज्यस्तरावरील सल्लागार अंमलबजावणी समितीच्या दिनांक ८/५/२००१ रोजी झालेली बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार व

20020122122907000 - 0400

वित्त विभागाचे अनौपचारिक संदर्भ क्र. १५२५/व्यय-१, दिनांक ११/५/२००१ व क्रमांक ३९७/अर्थोपाय दि. ११/५/२००१
अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(रेखा भिडे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व भक्ष्यव्यवसाय विभाग

प्रति,

आयुक्त कृषि, कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे

कृषि सह संचालक (वि) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

कुलगुरु, कृषि विद्यापीठे (सर्व)

विभागीय आयुक्त (सर्व)

विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व)

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, (जिल्हा परिषद), (१२) परि. ७

जिल्हाधिकारी, (१२)

जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, (१२)

जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी, (१२)

कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद (१२)

मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, (१२)

व्यवस्थापकीय संचालक, कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित, आरे,

दुग्ध कॉलनी गारेगाव (पूर्व) मुंबई-६५

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वियाणे महामंडळ, शास्त्रीनगर, अकोला.

सहसंचालक लेखा व कोषागारे, संगणक कक्ष, नवीन प्रशासकीय भवन, पाचवा

मजला, मंत्रालयासमोर, मुंबई (दोन प्रतीत)

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परिक्षा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर

नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

वित्त विभाग, साधन संपत्ती व अर्थोपाय कक्ष, व्यय-१

कार्यासन अधिकारी, २० अ, २५ अ, कृषि व पशु विभाग, मुंबई ३२

सचिव, भारत सरकार, कृषि मंत्रालय, कृषि व पशु विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२

कृषि व सहकर विभाग, नवी दिल्ली (पत्राने)

निवड नस्ती

200201221229070000004000

**ज्ञासन निर्णय क्रमांक कापूस १६०१/सीआर ५०/४अ, दिनांक ११ मे, २००१ चे प्रपत्र
केंद्र परस्कृत योजना कापूस तंत्रज्ञान अभियान (२००१-२००२)**

(रुपये लाखात)

अ.क्र	बाब	अनुदानाचा दर	भौतिक लक्ष्य	आर्थिक लक्ष्य
१	सुधारित/प्रमाणित बियाणे वाटप	रु. १०००/- प्र. बिं.	४०००.००	४०.००
२	क्षेत्रीय प्रात्यक्षिके निविष्टासाठी	रु. २५००/- प्र.हे.	२२५५.००	५६.३८
३	प्रशिक्षण			
	१) विस्तार अधिकारी/कर्मचारी	रु. १५०००/-प्र.प्रशि.३० अधिकारी ३०दिवस	२०.००	३.००
	२)शेतकरी प्रशिक्षण	रु.१००००/-प्र.प्रशि.५०शेतकरी २दिवस	१५०.००	१५.००
४	तंतुविरहित कपाशी बियाणे निर्माती संघ	रु. १०००००.००/- संघ संघ		
५	सिंचन व्यवस्था			
	अ) तुषार सिंचन संघ	५० टक्के एससीएसटी महिलासाठी मात्र रु.१२०००/- पर्यंत व ३३ टक्के इतर शेतक-यांसाठी रु. १००००/- पर्यंत	२०२६.००	२४३.१२
	ब) ठिबक संघ वसविणे	रु. २५०००/- म्यारिपर्यंत	१९८०.००	४४५.५०
६	जैविक औषधी निर्माती प्रयोगशाळा	रु. १०००००००/-	४.००	२००.००
७	रोग व किड सर्वेक्षण	रु. २५००००/-	२३.००	५७.५०
८	एकात्मिक किड व्यवस्थापन प्रात्यक्षिक प्रशिक्षण	रु. ८५०००/- (५० हे. चे १ प्रात्यक्षिक)	११०.००	९३.५०
९	फेरोमोन ट्रॅप्सचे वितरण	रु. ५००/- प्र. हे.	९०००.००	४५.००
१०	पिक संरक्षण उपकरणे			
	अ) मनुष्यबळाच्या सहा.ने चालणारे (हस्तचलित)	रु. ५००/- प्र. औजार	८०००.००	५६.००
	ब) स्वयंचलित	रु. १५००/प्र. औजार	२०००.००	३०.००
११	जिव्याणू पुरवठा	रु. ३००/-	१५०००.००	४५.००
१२	आकस्मिक निधी सनियंत्रण व सर्वेक्षण			२५.००
	एकूण			१३५५.००

केंद्र हिस्सा ७५ टक्के १०५३.८१
राज्य हिस्सा २५ टक्के ३०१.२९

2002 0122122907000 - 0400